

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1896, kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 6 regeringsformen.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till konstitutionsutskottets behandling öfverlemnad motion, n:o 225, har herr friherre *C. Carlson Bonde*, på anförda skäl, föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta och såsom hvilande antaga följande förändrade lydelse af regeringsformens § 6:

»Af statsrådets ledamöter skola sju vara chefer och föredragande, hvar för sitt departement, nemligen:

ministern för utrikes ärendena för utrikesdepartementet;

en chef för justitiedepartementet;

en för försvarsdepartementet, hvilken tillika vare Konungens rådgifvare i kommandomål;

en för civildepartementet;

en för finansdepartementet;

en för ecklesiastikdepartementet;

en för landtbruks-, industri- och handelsdepartementet;

den närmare fördelningen af ärendena, departementen emellan, bestämmas af Konungen genom en särskildt utfärdad, offentlig kungjord stadga.»

Af en jmförelse mellan den nu gällande och den föreslagna lydelsen af § 6 regeringsformen framgår, att förslaget afser *dels* inrättande af ett nytt departement under namn af landtbruks-, industri- och handelsdepartement, *dels* en sammanslagning af landtförsvars- och sjöförsvarsdepartementen till ett departement, *dels* och upphäfvande af bestämmelsen att bland de tre statsråden utan departement minst två böra hafva förvaltat civil beställning.

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 3 Saml. 12 Häft. (N:o 13.)

Förslag af liknande beskaffenhet med det nu omförmälda hafva vid åtskilliga föregående tillfällen förelegat till behandling inom Riksdagen. Senast vid 1893 års riksdag väcktes inom Andra Kammaren motion af herr Ljungman, afseende samma förändringar som de nu föreslagna, med undantag deraf, att under det ifrågasatta nya departementet, som skulle benämnas samfärdselsdepartementet, hufvudsakligen skulle läggas ärenden angående kommunikationsanstalterna. I anledning af detta förslag beslöt Riksdagen, med bifall till konstitutionsutskottets derom gjorda hemställan, att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, efter förnyad pröfning af frågan om inrättandet af ett nytt statsdepartement, till Riksdagen afgifva den proposition om ändring af regeringsformen, hvartill denna pröfning kunde föranleda.

Uti motiveringen till den framställning i ämnet, som i enlighet härmed till Kongl. Maj:t afläts, anfördes: att Riksdagen, som redan år 1857 och derefter vid ytterligare två tillfällen från Kongl. Maj:t mottagit förslag om inrättande af ett nytt departement, erkände, att åt cheferna för civil- och ecklesiastikdepartementen borde beredas lättnad i det dem åliggande arbete; men då inrättandet af ett nytt departement till beredande af den önskvärda arbetslättningen innebure en högst betydande förändring i regeringens egen verksamhet, samt regeringen otvifvelaktigt bättre än Riksdagen vore i stånd att bestämma, hvilka hufvudgrupper af regeringsärenden företrädesvis borde under det nya departementet sammanföras, och i sammanhang härmed bedöma, hvad verkan en viss förändring i en del af förvaltningen kunde ega på regeringsarbetet i dess helhet, hade Riksdagen ansett sig bäst främja syftet i motionen genom att hos Kongl. Maj:t anhålla om framläggande af förslag i angifna riktning;

att Riksdagen dervid trott sig böra omförmåla, att Riksdagen i likhet med motionären ansett kommunikationsanstalterna böra i främsta rummet förläggas till det nya departementet; och då de angelägenheter, som anginge allmänna arbeten och handel, stode i ett visst inbördes samband med de ärenden, som rörde den allmänna samfärdseln, hade Riksdagen för sin del funnit, att det skulle vara önskvärdt, om alla dessa ärenden kunde sammanföras under ett departement; samt att den anordning, Riksdagen sålunda tänkt sig, äfven borde medföra den vinst, att, såsom flera gånger förut blifvit föreslaget, civildepartementet kunde från ecklesiastikdepartementet öfvertaga helsovårds- och fattigvårdsärendena, och i öfrigt den fördel alltid skulle vinnas, att finansdepartementet, som näst civil- och ecklesiastikdepartementen vore mest i behof att få sin arbetsbörd lättad, komme att befrias från alla med post, telegraf och telefon förenade göromål.

Då förevarande fråga sålunda, på grund af Riksdagens framställning, är beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, synes det utskottet icke vara lämpligt, att från Riksdagens sida något beslut i detta ämne fattas, innan berörda framställning blifvit af Kongl. Maj:t besvarad.

Utskottet anser sig sålunda böra hemställa,

att motionen ej må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 april 1896.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Herrar *Unger*, *Gustaf Berg* och *Dahn* hafva begärt få här antecknadt, att de icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
